

SZÉKASZÓ

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

NAGYBOLDOGASSZONY ÜNNEPÉN

A Szűz Máriát tisztelő ünnepeink közül a legbensőbb és legmagasztosabb a Nagyboldogasszony ünnepe, amikor Mária megdicsőülését ünnepeljük és meghajolunk előtte, mert Ő az az asszony, aki testben és lélekben felvétellett a mennyei dicsőségbe.

Ez a nap egyházközségünk búcsus ünnepe is, hiszen őseink a templomunkat Nagyboldogasszony tiszteletére szentelték. Igaz, más helyen is van búcsus ünnep, mégis valahogy jóleső érzés ünnepelni az itthoniakkal mindazoknak, akik a közeli vagy távoli vidékekről érkeznek haza. Ilyenkor zsúfolásig telik a templom, a hívők áhítattal vesznek részt a szertartáson, figyelmesen hallgatva a vendégszónok elmélkedését a Szűzanyáról.

Mise után levonulva a templomból az egyik nagy élmény gyermeknek és felnőttnek egyaránt végigvonulni a kirakodó vásáron, hogy valamilyen ajándékkal kedveskedjenek szeretteiknek. A vásárfia közül azonban a leghagyományosabb a mézeskalács és „nyalóka”, amelye-

ket mindig a gyermekeknek, meg az otthon maradt és ünnepi ebédet készítő édesanyáknak vásárolnak.

A Nagyboldogasszony napjának megünneplése általában a régi időkre vezethető vissza, amikor a hagyomány szerint Szent Gellért püspök kezdeményezésére Jézus anyja a „Boldogasszony” nevet kapta és az akkori Magyarországon ezzel a gesztussal elérte a keresztény eszmék gyorsabb elfogadását. Pünkösöd után ez szerte a világon a katolikus egyház egyik nagy ünnepe.

Máriát Istenanyaként tiszteljük, mert Jézusban az isteni és emberi természetet egyetlen személy birtokolja, aki maga az Isten. Ezért anyját, Máriát méltón nevezzük Isten anyjának. Isten megóvta Őt a bűntől, és földi élete végén a mennybe vitte. Mária, Szent Fia mellett, mint mindannyiunk édesanyja közbenjár értünk, imádságra, bűnbánatra hív mindannyiunkat.

Ünnepeljük e napot mi is méltósággal, hogy lélekben feltöltődve könnyebben viseljük mindennapos életünk nehézségeit.

A Napba-néző éneke

E szent helyen most is azt hiszem,
Madár, fölöttem lebeg szívem.
Bűneim alatt nem roskadok,
Magukhoz emelnek angyalok.

Napba öltöztél jó Szűzanyánk
Fényed pazarlón hull le reánk,
Simogat: bár éljen vétkesen,
Ne fordúljon tőled senki el.

Most kihajolsz égi ablakon,
Palotából, hol régóta lakol.
Onnan üzensz, s ha nem érteném,
Én tehetek róla, csakis én.

Szeretetünk anyja légy velem,
Tarts, melengess áldott kezdedben:
Ne féljünk, úgy teljen évre-év.
Mutassd meg arcod az ég szemén.

Bajna György költő, ny. újságíró

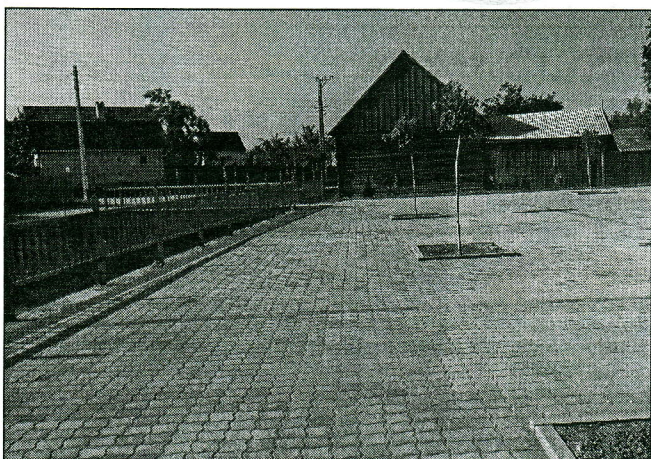

AZ ÚJONNAN MEGVÁLASZTOTT HELYI TANÁCS TAGJAI A KÖVETKEZŐK:

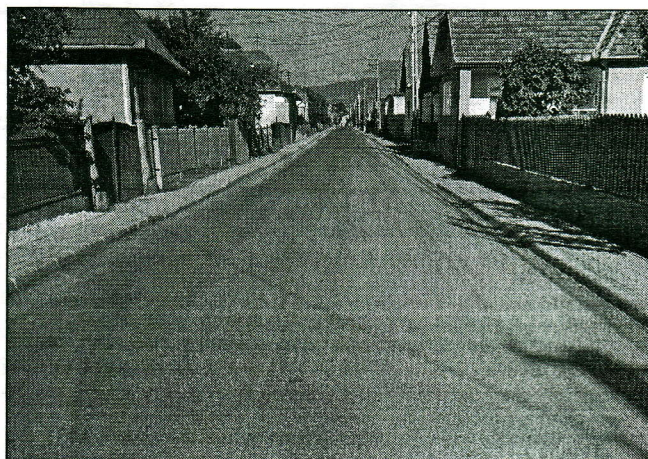
Kozma Ervin
Bartalis Levente
Márton Zsolt
Mihály Ildikó

Jéré Elemér
Gábor János
János Géza
Antal Ernő

Szabó Kázmér-József
Karda Ciaba-Adalbert
Kovács József
Polgármester: Gábor Tibor

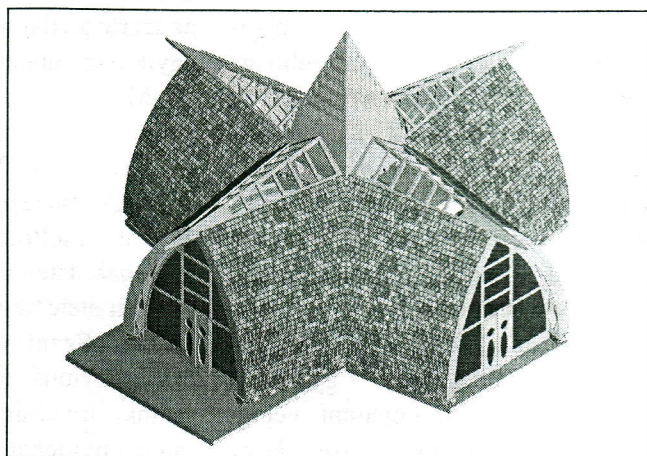
Átadásra készen az új piactér

Elkészült az Alsó vasút utca útburkolata.

*Megérkezett Magyarországról a hokipálya
tetőszerkezetének egy része.*

Így néz ki az építendő ravatalozó terve.

AUGUSZTUS 20. - SZENT ISTVÁN ÜNNEPE

A magyarság történetének egyik kiemelkedő egyéniségét, Szent Istvánt 970 évvel ezelőtt, augusztus 15-én temették el Székesfehérváron, akinek nevéhez fűződik a független, keresztény magyar állam megalapítása. Mivel egyházunk ünnepe, Nagyboldogasszony napja egybe esik neves királyunk temetésének napjával, ezúttal röviden felelevenítjük élettörténetének egyes mozzanatait.

Már királlyá koronázása előtt megkeresztelkedett és folytatta apja – Géza fejedelem – politikáját. 1000-ben István

néven lépett trónra és második Szilveszter római pápától kért és kapott koronát, elismerve ezáltal a pápai hatalom jelentőségét. Fegyveres harcokban legyőzte ellenfeleit, megszilárdította az ország belső helyzetét, közvetlenül ellenőrizte a gazdasági életet és átvette a fegyveres erők irányítását. Mivel keresztény államot akart, német és olasz hittérítők segítségét vette igénybe. Így az egyházi szervezet 10 püspökség és az esztergomi érsekség megalapításával valósult meg, ami nem volt könnyű

folytatás a 3. oldalon

folytatás az 2. oldalról

feladat, hisz az addig pogány szokásokat kellett megváltoztatni a nép körében. A kereszténység felvétele azonban rövidesen számos területen érezte hatását. Ezek közül a legfontosabb a keresztény műveltség térhódítása és a nyugati írásbeliség megteremtése volt.

A jogalkotásairól is híres király törvénybe foglalta mindazokat a tennivalókat, amelyeket alattvalói be kellett

tartsanak. Uralkodása alatt és a későbbiekben is, egészen 1222-ig a törvényt egyedül a király alkotta, felvállalva a legfőbb bírói szerepet is.

István királyt halála után, 1083-ban szentté avatták, s ettől kezdve Szent István napján, augusztus 20-án Székesfehérváron a magyar királyok törvénynapot tartottak és a nagy király sírja előtt főhajtással emlékeztek elődükre. Ettől kezdve Szent István napja nemzeti

ünnep lett, s az is maradt napjainkig, kivéve a kommunizmus időszakát.

Szent István legnagyobb történelmi érdeme a magyarság fennmaradását biztosító döntése és a Nyugathoz történő csatlakozás, amit napjainkban is érvényesítünk, hisz az Európai Unió tagjaként továbbra is fenntartjuk alap gondolatait.

N. Sz.

FALUNK HÍRNEVES SZÜLÖTTJÉRE EMLÉKEZÜNK

Ezernyolcszáznyolcvan szeptemberében, Karcfalváról egy serdülőkorú kisfiú indult el édesapjával Csíksomlyóra - valószínű székérrel -, hogy az ott működő Katolikus Főgimnázium első osztályába beiratkozva folytassa az elemi iskolában megkezdett tanulmányait. Ekkor még a szülei nem gondolkodtak azon, hogy gyermekük – aki 1869 augusztus 20-án, Szent István napján született Karcfalván és a keresztségben az István nevet kapta - a gimnázium elvégzése után milyen pályát válasszon. Egyelőre az volt a fontos számukra, hogy jól tanuljon és megfelelően alkalmazkodjon a gimnáziumi és bentlakási élethez.

Nos, mindezzel nem volt gond, István kitartó szorgalmával, jó magaviseletével hamarosan kivívta tanárai és osztálytársai elismerését. Már kezdettől közalapítványi ösztöndíjban részesült, amelyet minden iskolai évben megtartott.

A Csíksomlyói Római Katolikus Főgimnázium névkönyvéből – amelyet a csíkszeredai Állami Levéltárban őriznek, kitűnik, hogy már az első osztálytól jeles tanuló volt. Abban az időben 8 osztályos volt a gimnáziumi oktatás (az úgynevezett középtanodai tanfolyam), ezt követte az érettségi vizsga. Szigorú fegyelem volt az iskolában, a beíratkozottak közül sokan abbahagyták a tanulást vagy eltanácsolták őket. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a 13 VII. osztályos tanulóból már csak 8-an mehettek az utolsó osztályba. Ezek között volt *Gidró István* is, aki a VIII. osztályt elvégezve a tanári testület zárértékelése alapján jeles minősítést kapott. 1888 júniusában érettségizett és az ez alkalommal kiállított kimutatásban a neve után a következő bejegyzés olvasható: A követelményeknek jelesen megfelelően – érett.

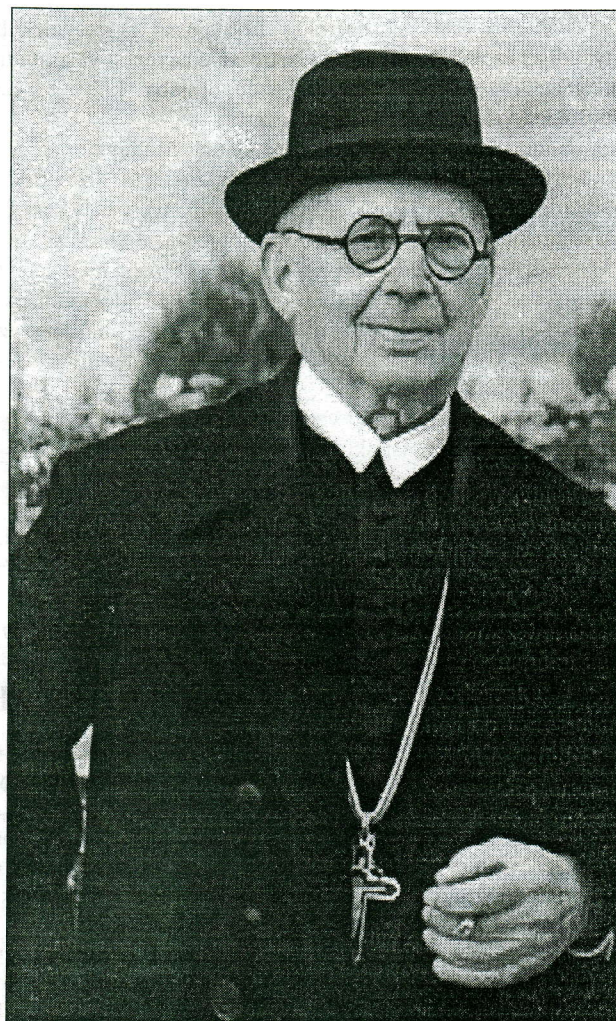
Érettségi után tovább tanult és pályája gyorsan fölfelé ívelt. Pannonhalmán teológiát végzett, Bencés szerzetes lett, és felvette a latin eredetű *Bonifác* szerzetesi nevet, - amelynek jelentése: a jó sors embere, jötevő -, majd a budapesti Tudományegyetemen matematika – fizika szakos tanári oklevelet szerzett. Győrött és Esztergomban tanított, utána 1900-tól a komáromi bencés gimnáziumban matematikát és fizikát tanított, majd később 18 éven át az intézmény igazgatója volt. Nem könnyű feladatra vállalkozott, hisz e tisztséget az iskola egyik legnehezebb időszakában vállalta el, de időt szakított tankönyvek írására is. Matematika tankönyveiből többek között a gyergyószentmiklósi és csíkszeredai főgimnáziumokban is tanították a diákokat, ami kitűnik például az 1910/11 és az 1911/12-es iskolai évekről kiadott értesítőkből. 1939 szeptemberében vonult nyugalomba. Életműve, munkássága elismeréseként az akkori magyar kormány tanügyi főtanácsossá, Komárom városa díszpolgárává, a Szent Benedek-rend tihanyi apáttá nevezte ki.

Élete utolsó éveiben Pannonhalmán tartózkodott, majd később betegsége

idején Győrött ápolták haláláig, ami 88 éves korában, 1958 január 17-én következett be. Testét a győri bencés templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.

Születésének 139. évfordulóján (augusztus 20-án) tisztelettel emlékezünk falunk szülöttjére, hírneves elődünkre.

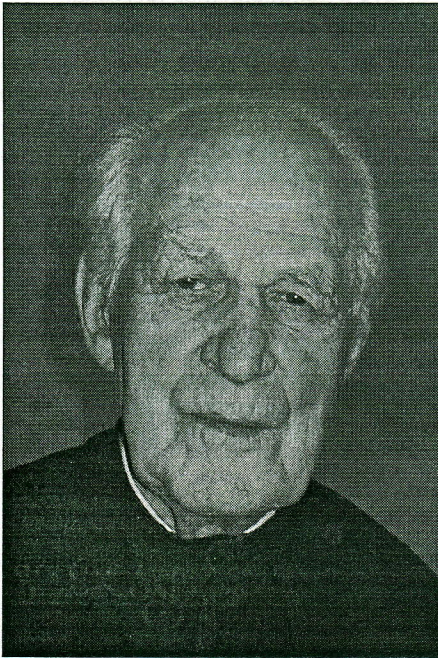
Németh Szilveszter

Gidró Bonifác

In memoriam LESTYÁN FERENC

Közel 7 évig, vagyis 1945-1952 között volt Nagyboldogasszony egyházközség plébánosa.

Az idősebb generáció tisztelettel emlékszik vissza az akkori időkben sok nehézséggel küzdő lelkiatyára, amikor a karhatalom nem egyszer zaklatta és kényszerítette felfogásának megváltoztatására. Az Ő idejében száműzték a vallás- és valláserkölcs oktatás tanítását az iskolából, de ennek ellenére a gyermekek hitoktatását a templomban folytatta, nem riadva vissza annak következményeitől. Községünk-ben élte meg 1948-ban a tanügyi reformot, az egyházi javak egy részének kisajátítását, a kollektivizálás folyamán ért megaláztatásokat, az akkori hatalom erőszakosságát. Nevezték reakciónak, kuláknak, osztályellenségnek és minden másnak, amivel megbélyegezhették, és

lehetetlenné teheték munkáját. Bölcs gondolkodásával, tudásának latba vetésével azonban mindig megtalálta a kiutat a nehézségekből.

Karcfalvi plébánosságá és bebörtönzése után rövid ideig Désaknán, majd közel 40 évig Marosvásárhelyen volt plébános és kerületi főesperes. Végül Gyulafehérváron, mint Érseki Helynök tevékenykedett, és nyugalomba vonulása után is aktívan részt vett a főegyházmegye gondjainak rendezésében. Tehetségének köszönhetően több mint 23 vallásos jellegű kiadványt írt és szerkesztett.

Életének 96., papságának 72. évében, ez év július 14-én a Székelyudvarhelyi Jó Pásztor Papi Otthonban hunyt el. Temetése szülőfalujában, Csíkszentkirályon volt július 16-án. Nyugodjék békében.

Németh Szilveszter

KIRÁNDULTAK A NYUGDÍJASOK

Az első félév közepétől a hivatalosan is megalakult nyugdíjas csoport – amely az Őszirózsa elnevezést választotta magának- tevékenységének középpontjába helyezte az idősekkel való szervezett foglalkozást.

Ennek eredményeként találkoztak már néhányszor, közös mulatságot, közeli és távolabbi kirándulásokat szerveztek. Nemrég, július 15-én a Megyei Tanácstól nyert pályázatnak köszönhetően közel 50-en utaztak el autóbusszal Sinaiára, ahol meglátogatták a Peles-kastélyt. Többségük még nem járt e híres királyi épületegyüttesben és környékén, de mindenki számára maradandó élmény volt látni és hallani az idegenvezető által bemutatott és gazdagon berendezett helyiségeket.

További terveik között van a Nagyboldogasszony-i ünnepi megemlékezés, a napokban szervezett országos lovasversenyen és fűzőversenyeken való részvétel, valamint újabb kirándulások szervezése.

A csoportnak tagja lehet minden nyugdíjas a községből, aki még elég erősnek érzi magát, hogy részt vegyen a szervezett akciókban, mint legutóbb a temetőtakarításban.

Németh Szilveszter

NÉHÁNY TRÜKK, HOGY SZÉPEN ÖREGEDJÜNK...

Az öregedés a szervezet természetes folyamata, amelyet megállítani hiábavaló, mi több káros hatású. Az életkor előrehaladásával járó kellemtelenségeket azonban mérsékelni tudjuk, ha:

- Pozitív magatartást tanúsítunk a dolgok iránt és igyekszünk minden eltelt percnél örömet lenni.
- Megosztjuk hozzátartozóinkkal örömeinket, bánatunkat.
- Nemcsak az anyagiak érdekelnek, hanem hangsúlyt fektetünk a lelki egyensúly kiala-

kítására, hitünk gyakorlására.

- Többet mosolygunk, nevetünk, lelkiileg is megnyugszunk.
- Szébbé, harmonikusabbá tesszük életünket és szeretjük egymást. Ez segít, hogy boldogabbak legyünk és rózsaszínben lássuk a világot.
- Minél többet mozgunk, rendszeresen sportolunk, testünk megőrzi rugalmasságát, nem lanyhul el, és fiatalabbnak érezzük magunkat. A test, ha nem mozog eleget, olyan, mint a garázsban letett autó,

idő előtt lerobban.

- Étrendünkbe minél több zöldséget, gyümölcsöt iktatunk.
- Kerüljük a dohányzást és a túlzott alkoholfogyasztást, jobb a légzés és a vérkeringés szervezetünkben.
- Újbegyünkkel fentről lefelé arcunkat lassan körkörösén masszírozunk, majd a fejünkkel is hasonlóan cselekszünk. Mindezt reggel és este gyakorolva arcunk simább marad és serkenti az érintett részeket a vérkeringést.

FENNTARTHATÓ AUTONÓMIA, AVAGY ÖNRENDELKEZÉS A MAGASBAN

Tegnap a Nagy Laji dombja felől ereszkedett lefelé János bácsi, a csíkszentdomokosi lófő székely. Találkozván régi ismerősünkkel, megkérdeztem, kit látogatott meg az egészségügy fellegvárában, amelyet joggal illetnek „kórház a magasban” kifejezéssel...

János bácsi nem éppen rózsás hangulatban válaszolt a kérdésemre:

- Képzeld el, a tegnap a rendőrség betuszkolt egy mentőkocsiba és behozták a sürgősségre. Azt javasolták a doktoroknak, hogy amputálják le mind a két lábamat, mert a piros csík felfutott... Mondanom sem kell, ezek a piros zsinórt összetévesztették a vérmérgezéssel. Mondom a doktoroknak, s a parancsnoknak hagyjanak nyugton engem a magam harisnyájában, mert ha előveszem a csontnyelű bicskám, amit a keresztfiam csinált a traktorgyárban, akkor itt a fosból iszánk lesz, s a takonyból jégpálya...

- Sem jogilag, sem egészségügyileg nem alátámasztott, hogy valakinek a lábát amputálják azért, mert piros zsinóros lófő székely harisnyát visel! – mondtam felháborodottan régi ismerősömnök. Igaz – folytattam -, ezek tagadják, hogy létezne székely, mivel a legutóbbi népszámláláson senki sem vallotta magát annak! Ezek ha lófőt hallanak, attól is nyeritenek...

- Jogilag itt sok mindent kellene tisztázni, éppen ezért indulok, hogy keressek egy jó ügyvédet a Depresszióban. Mindenekelőtt pert kellene indítani Bécs ellen, amelyik a madéfalvi veszedelem idején megtorpedózta az autonómiát, aztán százharminc évvel ezelőtt eltörülte a székely székeket. Ezeket kellene jogilag rendezni sürgősen, addig, amíg még Bukarestben a homlokossal lenyomhatom a kilincseket. A székelyt egyébként manapság arról ismered fel, hogy kérges a homloka. A demokráciában egyébként sokaknak a keze kifinomult a munkanélküliségtől...

- János bácsi, jól tudjuk, hogy minden út az autonómia felé vezet. Maga miként látja a dolgot?

- Az autonómia felé a Markó-féle

apró léptekkel, és a dr. Becsapódó József-féle nagy léptekkel lehet közelíteni! A kétféle közelítés, akárcsak a párhuzamosok, a vasúti sínek: csak a végtelenben találkoznak! Én egyébként tanulmányoztam a nyugati és a keleti autonómiákat egyaránt. Megnéztem a déltiroli példát, és megnéztem a gagaúz mintát is. Az a helyzet, hogy a nyugati példához nincs elég finomságunk, a keletihez pedig nincs elég durvaságunk! Valahol a kettő közötti törésvonalon számunkra csak az Illyés Gyula-i „haza a magasban” lehetőség kínálkozik. Csaba királyfi csillagösvénye! A Tejút! Ott látom én a magasságos és fenntartható autonómiát, ami lehetővé teszi számunkra azt a hétszentséges önrendelkezést.

- Igen – bólintottam-, mostanában sokat beszélnek a fenntartható fejlődésről, így bizonyára az autonómiával is a fenntarthatóság jöhet számításba a magasságos égen, ahol az etnikai-területi jelleg teljesen megnyugtatóvá válik még Iliescu számára is...

- A fenntartható magaslati autonómiát kellő magasságban csakis a román rendőrséggel, katonasággal és adminisztrációval lehet megteremteni, fejleszteni. Ez egy olyan autonómia lenne, mint Pircskén a lábakra épített teniszpálya, vagy mint Szemirámisz függőkertje... A pircskei fenntartható teniszpályát egyébként egy román fiatalember építette, aki a nagy privatizálás során megvásárolta a hargitafüredi magaslati bányatelepet bokrostól, hogy ezzel is segítse a fenntartható székely autonómia létrejöttét.

- Tehát a székely autonómia valami olyasmi lesz, mint a pircskei teniszpálya?

- Igen, csak valamivel nagyobb és magasabb! Olyan magas, hogy oda csak létrával mehetünk fel a Nagyhagymás tetejéről! Azon a létrán viszont sem apró-, sem makrólépésekkel nem tudnak felkapaszkodni a fiuk, mert az a létra nem lesz uborkafa! Oda Katona kell!

- Milyennek látja a fenntartható autonómia, a magaslati önrendelkezés és az Európai Unió viszonyát?

- A fenntartható autonómia, vagyis a magaslati önrendelkezés megmenti a székelységet egy újabb madéfalvi veszedelemtől! Mert Bécs után most Brüsszel fenyeget! Brüsszel a Tejúton is fekete-tarka teheneket lát, és a Göncölszeker helyett is olyan traktort, amit támogatással Olténiában vásároltak...

- János bácsi, jobb, ha nem politizálunk, örvendjen, hogy nem amputálták...

- Igazad van fiam! – így a lófő székely, végigtekintve piros zsinóros harisnyáján. Aztán hirtelen földhöz csapta a báránybőr sapkáját, és kitört:

- Ezek a piros zsinóros harisnyából rövidnadrágot akartak csinálni, csak hogy ne érje lábam a szülőföldet!

*Ferencz Imre
Történelmi loárverés
Státus Kiadó
Csíkszereda 2005*

NYUGDÍJASOK FIGYELMÉBE!

A nyugdíjasok részére a CEC Bank lehetőséget biztosít a nyugdíjuk VISA ELECTRON bankkártyán történő folyósítására, amelyet személyes kérés alapján igényelhetnek a CEC Bank ügynökségénél.

Azon nyugdíjasok részére, akik nyugdíjfolyósítása a VISA-ELECTRON bankkártyán történik, és végleges nyugdíjhatározattal rendelkeznek, a CEC Bank hiteligenylési lehetőséget nyújt. A hitelvonal kamata 14%. A jövedelem igazolása az utolsó nyugdíjszelvény alapján történik.

Az igénylők kéréseit az érvényben lévő CEC Bank előírások alapján bírálják el.

KORTÁRSTALÁLKOZÓK

Ebben az évben is a községünkben született 40 és 50 évesek megtartották hagyományos találkozójukat.

Az 1968-ban születettek: Albert Olga Magdolna, Antal Ibolya, Ábrahám Dénes, Ágoston László, Bíró Árpád, Bíró Piroska, Both Sándor, Bíró Tibor, Bálint Vilmos, Bartalis Ernő, Baricz Árpád, Böződi Erika, Babos András, Bíró Erzsébet, Böjte Mária, Bocskor Rozália, Balogh László, Ferenc Piroska, Füstös József, Füstös Judit, Farkas Csilla, Farkas Elemér, Gidró Imre, Gegő Tibor, Gegő Mária, Gegő László, Gidró Károly, Gegő Kálmán, Gábor Gizella, Gidró M. Erzsébet, Gidró Erzsébet, Gidró Magdolna, Gyenge László, Gábor Ildikó, György Sándor, Hajdú Mária, Hajdú Aranka, Hajdú István, Imets László, Jéré Károly, Karda Károly, Karda Piroska, Karda Annamária, Kosza András Csaba, Kedves Gabriella, Karda László, Kis Csaba, Kedves Eszter Mária, Kedves Ibolya, Kálmán Etelka, Kopacz József, Kosza Aranka, László Ferenc, Márk Imola, Márton Rozália, Márton Tibor, Márton Ilona, Márton Emese, Mihály Géza, Márton Erzsébet, Nagy László (+), Péter Vince, Portik Mária Viola, Puskás Lajos, Sugár Zoltán, Sánta Ágnes, Szentes Károly, Szentes Sándor, Szöcs Sára, Szabó Mária, Szekeres Tibor, Szekeres Beáta, Szekeres Zoltán, Szász Dénes, Tankó Mária, Véninger László, Vízi Zoltán, Vízi Károly, Vízi Matild, Ujfalusi Gyöngyvér, Rucz Ernő Levente, Tódor Terézia, Vencser Mária.

Az 1958-ban születettek: Antal Jenő, Antal Mária, Ágoston Béla, Ágoston Ilona, Bara János, Bíró Ferenc, Bíró S. Magdolna, Bíró Vilmos, Bíró Zoltán, Eröss Anna, Eröss Csaba, Eröss Gáspár, Eröss Mária, Eröss Teréz, Farkas Zoltán, Farkas Teréz, Farkas Gizella, Farkas Rozália, Gábor Piroska, Gegő Magdolna, Gyenge Annuska, Gyenge Gergely, Gidró Jolán, Gidró Mária, Gidró Mária, Gegő Rozália, Jéré Dénes, Karda Mária, Kozma Aranka, Kozma Veronika, Lukács Rozália, Mákszem Mária, Mihály Gizella, Nagy Emma +, Pál Vince, Péter Zoltán, Sugár Gizella, Szentes Teréz, Szentes József, Székely László, Szöcs László, Tamás Ferenc, Vízi Márcella.

FELHÍVÁS

Karcfalva község Helyi Tanácsa felhívja a lakosság figyelmét, hogy a közterületeken, utakon, útszéleken tilos az építkezési és más egyéb anyagok hosszabb ideig való tárolása, a mezőgazdasági gépek és eszközök kapun kívüli tartása. Ugyanakkor mindenki fordítson nagyobb gondot a portája előtti árkok és a hozzá tartozó, valamint a folyóparti zöld övezetek rendben tartására.

Külön felhívjuk a karcfalvi Alsó vasút utca lakóinak figyelmét, hogy legalább egy héten egyszer a portájuk előtt sepregessenek, és esőzéskor távolítsák el az esővízfolyó rácsokról az összegyűlt szénahulladékot.

Ezúttal közöljük az adófizetőkkel azt is, hogy az első félévi adó kifizetésének határideje március 31-én lejárt. Ettől kezdve a számítógép napi kamatot számol. A második félévi adó kifizetésének határideje nem december 15, ahogyan az régebb volt, hanem szeptember 30. Ajánlatos tehát előre fizetni, de a hátrálékot is mielőbb törleszteni, hogy ne kelljen kamatot számolni.

KUTYAOLTÁS

Miért kell évente oltani a kutyákat?

A fertőző betegségeket okozó vírusok és baktériumok nagyon elterjedtek a kutyáknál. A be nem oltott állatokra óriási veszély leselkedik. Megbetegedhetnek és elpusztulhatnak parvovírus okozta bélgyulladás, szopornyica, fertőző májgyulladás vagy kennek köhögés következtében.

Ezen betegségek kezelése nehéz, nem mindig jár sikerrel, ezért ésszerűbb (és sokkal olcsóbb is) megelőzni védőoltással. (különösen érzékenyek a fajtutyák!)

Hogyan hat az oltóanyag (vakcina)?

A vakcina tulajdonképpen elölt vagy gyengített mikroorganizmus, ami a szervezetbe juttatva (oltás) aktiválja annak saját védelmi rendszerét. Ez által a szervezetben ellenanyagok képződnek.

Az oltás csak kis mértékben veszi igénybe a szervezetet, miközben a védelem lassan kifejlődik (kb. az oltástól számított 14-edik napon éri el a maximumot egy ideig, megmarad, majd csökkenni kezd, mígnem végül az állat ismét védtelen marad, így fogékonyá válik a betegségekre). Itt rejlik tehát a

válasz a kérdésre, hogy miért is kell a kutyát évről évre oltani!

Néhány szó a leggyakoribb "leselkedőkről":

Szopornyica –gyakran halállal végződő megbetegedés, amely főleg fiatal kutyákra jellemző, a vírust a kutya beléggzéssel kapja el.

Tünetek: magas láz, hasmenés, fényérzékenység, kötőhártya-gyulladás, száraz köhögés, az orr váladékozása, súlycsökkenés, idegrendszeri tünetek, amelyek maradandóak, ha az állat esetleg életben maradna.

Parvovírusos bélgyulladás - leginkább 6-10 hetes kutyákat érint (amikor már az anyától tej útján kapott antitestek "kifogynak" a kiskutya szervezetéből), de életkortól függetlenül elkaphatják a fertőzést, a beteg kutyával vagy annak székletével való érintkezés során. A székletben a vírus hónapokig képes élni, így akár a cipőnk talpán is "szállíthatjuk". Legszembetűnőbb tünetei a véres hasmenés, étvágytalanság, magas láz.

Leptospirosis- baktérium okozta fertőzés, ami a vesét és a májat károsítja.

A beteg kutyák vizeletén keresztül terjed a fertőzés és az emberre nézve is nagyon veszélyes.

Kennek köhögés- orrfolyással, erős száraz köhögéssel, légúti tünetekkel járó virózis. Leggyakoribb ott ahol több kutya él együtt.

Fertőző májgyulladás- vírusos betegség, ami a megfertőzött kutyákkal való érintkezéssel terjed és a májat valamint a légzőszerveket károsítja. A diagnózis felállítása után az állat állapota olyan súlyos, hogy menthetetlen, a túlélők pedig tünetmentes hordozóvá válnak. Épp ezért olyan fontos a megelőzés.

*Antal Lilla
állatorvostan hallgató*

SZÓLÁSOK, MONDÁSOK

(Régi kalendáriumokból tallózva)

Ebtejen hízott = nem tisztességes úton jutott a vagyonához.

Nincs édesanyja a munkájának = nem szép, nem tetszetős a munkájának az eredménye.

Eltarisznyázza az éjszakát = átbeszélgeti az éjszakát.

Ott is emlegetik az embert, ahol szidják = nem lehet mindenkinek jó véleménye rólunk, de ha szidnak is, legalább számon tartanak bennünket.

El ne mondd, hány esztendő vagy! = gyermeknek mondják, amikor valahova küldik: siess haza, ne sokat beszél-gess útközben!

Evezővel kapálták ennek a bornak a gyökerét = vizezett bor ez.

Füstöl a kémény, de nem tudjuk mi fő alatta = a pusztá látszat alapján nem szabad ítélni.

Kert alatt az esze = máshol járnak a gondolatai, nem figyel.

Kétfelé kaszál = kétszínűsködik.

Veri a készülőt = nagyon szeretne indulni, menni valahova, lelkesen készül az útra.

Üres kévét forgat = hiábavaló munkát végez, hiába beszél valakinek.

Neki ne szaladj a kezemnek! = megütlek, rád vágok!

Kicsalja a kígyót a bőréből = nagyon tud rimánkodni, kunyerálni.

Kilyukadt valahol = mondják, ha erősen fúj a szél.

SUDOKU

A Sudoku egy olyan négyzet, amelyben 81 mező van, kilenc vízszintes, kilenc pedig függőleges sorban. Ezenkívül a négyzet még fel van osztva kilenc kisebb négyzetre, amelyek – véletlenszerűen elosztva – 1-től 9-ig terjedő számokat kapnak. A számokat az üresen maradt kockákba kell elhelyezni 1-től 9-ig úgy, hogy kétszer ugyanaz a szám egyetlen vízszintes, egyetlen függőleges sorban, illetve egyetlen 3 x 3-as kis négyzetben sem szerepelhet.

Készítette: Kozma Anna

3			5			7
	2	4	3	6		
		1	6	3		
	4	1	6	2		
5	1	2	3	9	7	6
	3	5	2	1		
		4	2	6		
	6	9	1	5		
8			4			1

TESTVÉRTELEPÜLÉSEINK

MERNYE: (Magyarország)

Somogy megye közepén, Kaposvár és Balatonlelle között fekszik. Magyarország egyik legrégebbi községei közé tartozik. Első okleveles említése 1229-re tehető, s az 1330-as évektől már plébániája is van. A falu a 67-es főútvonal mentén, csodálatos lankás dombokkal övezett környezetben helyezkedik el Balatontól délre 30 km távolságban.

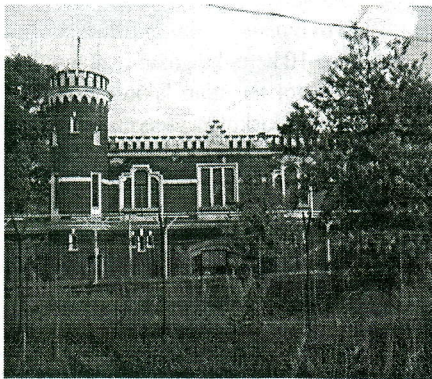
A lakosság egy része mezőgazdasággal foglalkozik, de jelentős iparral és kereskedelmi egységekkel rendelkezik. Mernye adottságai kiválóak, a letelepedőket, a gazdálkodókat valamint a befektetőket is kedvező feltételek várják a településen. A szántóföldek fő terménye a búza, a kukorica, a cukorrépa. A Balaton és az igali gyógyfürdő közelsége, a táj szépsége lehetőséget ad a falusi turizmus fejlesztésére.

A lakosság száma 1600 körül van, amelybe beletartozik a 4 km-re fekvő Mernyeszentmiklós lakossága is. Az általános iskolában közel 300 tanuló van, ahová a szomszédfalvak gyerekei is járnak.

Karcfalva és Mernye között már több mint 14 éve testvértelepülési kapcsolat létesült, a küldöttségek kölcsönösen váltják egymást, kiváltképpen ünnepek alkalmával. Az idei Nagyboldogasszony napokra is érkezik egy népes küldöttség, akiket ezúttal is szeretettel fogad településünk minden tagja.

HELVÉCIA: (Magyarország)

Bács- Kiskún megyében, Kecskemét közelében fekszik e közel 4300 lakosú település, amelynek több mint fele a külterületi tanyákon mezőgazdaságból él őstermelőként vagy kisvállalkozóként. Nagyrésztük szőlő – és gyümölcs-termesztéssel foglalkozik, de ipari tevékenység is folyik a községben, ahol a lakatosmesterség került előtérbe. Mindezek mellett sikeresen működik az élővirág kertészet és a vágottvirág kertészet, amelyeket hozzáértő tulajdonosok vezetnek.

Turisztikai szempontból nézve két fő látványossága van a községnek. A Ludas-tó és környéke, valamint a Fehértó környezetében lévő erdőség kellemes élményt nyújt az ide látogatóknak.

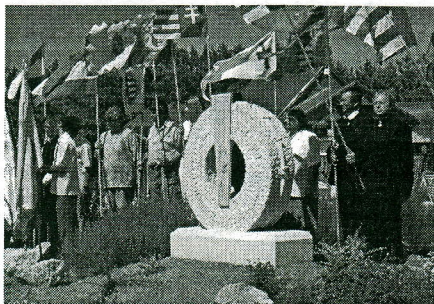
Karcfalva kapcsolata Helvéciával több mint 9 éves múltra tekint vissza, ezt a hagyományt továbbra is őrzik a két község jelenlegi vezetői is.

A közelgő országos fogathajtó versenyre érkező helvéciaiakat szeretettel várjuk.

FERTŐRÁKOS (Magyarország)

A Fertő-tó parti több mint 2000 lelket számláló község Soprontól 10 km-re található az Osztrák határ szélén és történetiségével, a római kori emlékeivel kiemelkedő értéket képvisel. Az itt élő emberek nagyon összenőttek a Fertővel.

Eredményesebb, zavartalanabb pihenést elképzelni is lehetetlen annál,

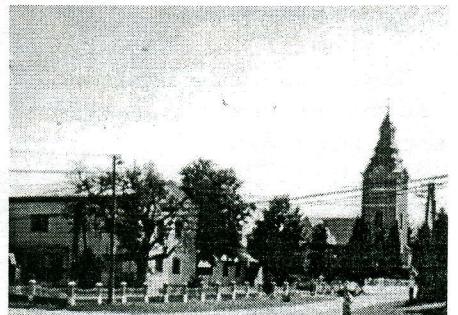
amit a tó csöndes nádasa a ritka élővilágával, védett természeti értékeivel kínálni tud.

Egyébként, Fertőtájat és gazdag kultúrművenyzetét az UNESCO 2001-ben Világörökséggé nyilvánította. Történelmi nevezetességei között említjük a kőfejtőt, a püspöki kastélyt, a régi vízi malmot és a Városmajor-béli kápolnát. A község katolikus templomát 1696-ban szentelték fel. Tornya középkori eredetű, mely védelmi célokot is szolgált. Sok család rendezkedett be vendég fogadásra, egyre több a vendégház és panzió, mint például a Horvátház Panzió, Huber Panzió, Szentesi Panzió vagy a Zsuzsa vendégszobák, Kovács vendégszobák, Katalin vendégszobák és mások.

Itt említjük meg ismét, hogy ez év május 3-án községünk küldöttjei partnerségi szerződést írtak alá Fertőrákos községgel, amely által testvérkapcsolat jött létre a két település között. Ünnepeink alkalmával őket is szívesen látjuk községünkben.

ZÉTÉNY (Szlovákia)

Szlovákiában a felvidéken elhelyezkedő, többségben magyar település, lakossága mintegy 780-ra tehető. A községben főleg mezőgazdasággal foglalkoznak, de jelen van az ipari tevékenység is. Fejlődésben lévő település, az új iskolát,

amely az óvodát és 1-4 osztályt foglalja magába, Európai pályázati pénzből építették. Kialakítottak egy úgynevezett Európai Parkot, ahol a testvértelepülések tiszteletére Kopjafákat helyeztek el, szám szerint 4-et, amelyet a helyi Balla Lajos fafaragó készített el.

Községünk kapcsolata Zeténnyel Helvécián keresztül valósult meg, még nincs rendezve a testvér-települési szerződés, de folyamatba van elkészítése. Küldöttségüket az ez évi falunapokra örömmel fogadjuk.

NÉHÁNY HASZNOS TANÁCS

- Aranyozott képkereteket (tükörkeret) félbevágott hagymával tisztíthatunk meg. Ha megszárad puha ronggyal átfényezzük.

- A képkeretek hátlapjára ragaszunk néhány parafa dugó szeletet, így nem hagy nyomot a falon.

- A szemüveg tisztításához üvegenként egy-egy csepp ecetet vagy vodkát használhatunk. Folttalan lesz. Tisztíthatjuk gyenge mosogatószeres vízzel is.

- Hogy a vasalásnál kevesebb legyen a gond, töltsük föl desztillált vízzel és így használjuk, ezáltal megakadályozzuk a tartály kövesedését.

- A vasaló talpa ismét tiszta, fényes lesz, ha finom sóba mártott vattával átdörzsöljük.

- Ha TV készülékünk képernyője szunyog vagy légypiszkos lesz, denaturált szeszbe mártott puha anyaggal könnyedén letörölhetjük.

- Ha a gyertyatartóra viaszcsseppek kerülnek, tegyük kb. egy órára a mélyhűtőbe. A viaszt lehúzzhatjuk anélkül, hogy a fémet megkarcolnánk.

- A telefont denaturált szeszrel tisztítsuk meg, olyan lesz mint új korában.

- Ha a virágváza szája szűk, nehéz belül tisztítani, szórjunk a megnedvesített vázába kevés WC tisztítószerrel, 10 percig hagyjuk állni és a foltok eltűnnek. Alaposan öblítsük ki. Réztárgyakat, a készen kapható tisztítókon kívül a yers savanyú káposzta leve is kitűnően tisztítja.

MÁRCELLA NÉNI TÉSZTARECEPTJEIBŐL

DARÁZSFÉSZEK

Egy adaghoz 1/2 kg liszt.

Elkészítése: 1 csésze tejbe 3 kiskanál cukrot teszünk, majd belemorzsolunk 2 dkg élesztőt. Rövid ideig kelni hagyjuk, s utána a masszát a lisztbe öntjük. Hozzáadunk 5 tojás sárgáját, összegyúrjuk, és laposra nyújtjuk. Ezután 15 dkg cukrot ugyanennyi vajjal habosra keverünk és a kinyújtott tésztára kenjük. Ezután felgöngyölítjük, majd szeleteket vágunk. A felszeletelt darabokat kevés olajba beleforgatjuk és egymás mellé a sütőbe (tepsibe) tesszük. Rövid ideig kelesztjük, utána sütjük és közben cukros tejjel locsoljuk.

VANILIÁS KIFLICKÉK

Egy adaghoz 15 dkg liszt.

Elkészítése: 10 dkg vajat, 5 dkg darált diót, 2 evőkanál porcukrot, 2 tojás sárgáját és 1 csomag vaníliaport a lisztrel összegyúrunk. Az így nyert tésztát kinyújtjuk, és feltűrve kiflicskéket formálunk, majd lapos sütőbe tesszük. Ha készen van a sütés, a kiflicskéket forrón vaníliás porcukorba forgatjuk és így tálaljuk.

FÉLVÉKÁS KEKSZ

Egy adaghoz 1 kg liszt.

Hozzávalók: 35 dkg cukor, 4 darab tojás fehérjéstől, 2 dkg szalakálé, 1 csomag vaníliapor, 15 dkg vaj, illetve zsír, 1 csésze tej. Mindezt este a lisztrel összegyúrjuk, reggelig pihenni hagyjuk, majd kinyújtjuk. Ezután különböző formákat vágunk, tepsibe tesszük és kisütjük.

TUDJA-E, HOGY?

A jázmin őshazája Kínában van és virága sárga színű. A nálunk is megtalálható fehér virágú közkedvelt díszcserjét helytelenül nevezzük jázminnak. Ennek hivatalos neve jezsámen.

Az óriástök termésének átmérője elérheti az 1 métert is, súlya a 75-100 kilogrammot.

A közkedvelt kukorica már 1520-ban került Észak-Amerikából Európába, ahol legelőször Spanyolországban termesztették. A búzát feltehetőleg Mezopotámiából hozták i.e. másfél évezreddel.

A növények viaszrétegének védő szerepe van a gombabetegségek és a rovarkártevők, valamint a túlságosan sok víz ellen (például a kék szilva hamvas védőrétege).

A banán egyszer termő évelő, fűnőmű növényen terem, „törzse” 10-15 m magas, amely csak a levélhüvelyekből kialakult álszár.

A narancs őshazája Kína. Európában mintegy 1500 éve jelent meg először, a citrom pedig a Himalája déli lejtőiről származik.

A dohány a burgonyafélék családjába tartozik, ezért rokona e fontos és nélkülözhetetlen élelmisznőnövényünknek.

A legelterjedtebb növények a baktériumok, amelyek a levegőben, vízben, talajban, emberben, állatban és más növényekben egyaránt megtalálhatók.

Az ezerjófűből készült tea gyomor-, máj- és epebántalmak enyhítésére alkalmas, de emésztésserkentő és lázcsillapító hatása is van.

N.Sz.

VICCEK (Fülöp László gyűjteményéből)

FIZETŐVENDÉG

A vendéglőben a vendég odahívja a pincért:

- Miért nem dobja ki azt a szomszéd asztalnál horkoló balekot? Már egy órája horkol.

- Fenét dobom ki! Már háromszor felkeltettem, és mind a háromszor kifizette a számlát.

ZSÚFOLT VONATON

- Néni, kérem, leülhetek a zsákjára?

- Persze, fiam. Csak a tojásokra vigyázzon.

- Miért, tojások vannak benne?

- Nem, szögesdrót...

ÚSZÓMEDENCÉK

Egy uraság azzal hanceg, hogy három úszómedencéje van. Kérdezik:

- Miért építetett hármat?

- Az egyik meleg vizes, a másik hideg vizes, a harmadik száraz.

- Az első kettő érthető, a harmadik viszont érthetetlen.

- Az azért van, mert az ismerőseim közül sokan nem tudnak úszni.

REKLÁM

A vendég odaszól a pincérnek:

- A tegnap sokkal nagyobb húsadagot kaptam.

- A tegnap az úr az ablaknál ült.

- Na és?

-Az ablaknál ülöknek mindig nagyobb adagot adunk a reklám miatt.

AZ ELEFÁNT ÉS AZ EGÉR

Az elefánt és az egér sétálnak.

- Hány éves vagy, elefánt?

- Két éves.

- Érdekes, én is két éves vagyok, de igaz, két hétig beteg voltam.

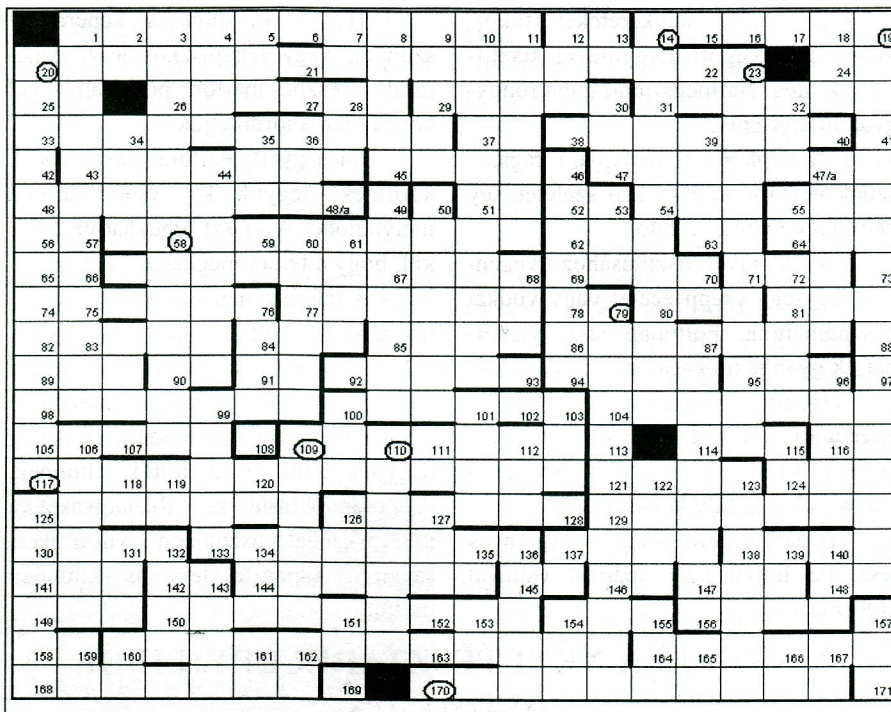

ISTVÁN, A KIRÁLY

Az István, a király rockopera ősbemutató negyedszázados évfordulójának díszbemutatóját láthatta a közönség Budapesten ez év június 18-án. Ezúttal az előadásra kiválasztott társulat tagjainak, szereplőinek, valamint a darab szerzőinek neveit rejtettük el.

VÍZSZINTES: 1. Sunyik. 12. Tehénhang. 14. Szabályos, jó. 20. **A rockopera szerzőpárosa (a megfejtés egyik fele).** 24. Nagy Zoltán. 25. Inspector teritorial. 26. Katonai szövetség volt. 29. Kábítószér. 31. Gombafajta (Fenyőalja). 33. Női daganatos betegség. 37. Te és Ő. 38. Szemével jelez. 41. N. 42. Elöl okos. 43. Kigúnyol. 45. Bibliai Szent Hegy. 46. Rövid kötőszó. 47. Tépett (recept). 48. Jegyezd meg lat. 49. Un az elején. 50. Karó teteje. 51. Sűg egyneműi. 52. Rangjelző szócska. 54. Győri focicsapat „Rába...”. 55. Istenek lat. 56. Belga gépkocsijel. 57. Kiss Vera. 58. **Temesvári színésznő Sarolt szerepében.** 62. Költői napszak (...est, Arany). 63. Méltóság. 64. Kis katonai alakulat. 65. Origo kezdet. 66. Francia forradalmárok. 69. NDK-Beli filmstúdió. 71. Atmoszféra rövid. 73. Az idő jele a fizikában. 74. Levélhordó madár. 77. Zeneiskola régen. 78. Angol rövid. férfinév. 80. Romániai pénznem. Elev 1 nélkül. 82. Balatoni üdülőhely. 84. Régi angliai nyelv. 85. Liliom rom. 86. Afrikai ragadozó nagymacska. 88. Fogorvosnál mondjuk. 89. Valami ellenértéke. 90. Dátumrag. 91. Lakó egyneműi. 92. Horvát város. Oda fele. 95. Bízató szó. 97. Norvég autójel. 98. Omladozó. 100. Sár. 104. Nyári esők. 105. Mitológiai nőalak. 108. Indigo eleje. 109. **István szerepét játszotta.** 113. Sisak eleje. 114. Volt marosvásárhelyi focicsapat névjele. 116. Kérdő névmás. 117. **A szereposztó zsűri tagja.** 121. Felirat a keresztfán. 124. Időtartam. 125. Félisten, félig ember, félig ló (mitológiai alak). 126. Madzag, kötő. 129. Simítá a deszkát. 130. Korai gyümölcs. 133. Faltörő kos-kőhajító. 137. Állatról bőrt lehoz. 138. Zsil-folyó románul. 141. Csepp közepe. 142. Ilyés Hunor. 144. Hajnali mise. 145. Rangjelző szócska. 146. Gyilkol. 147. Sarok. 148. Nyúlfej. 149. Férfinév. 150. Kocsonyás. 154. Körút rövid. 156. Norvég főváros. 157. Ló eleje. 158. Részvénytársaság rövid. 160. Selymesség, puhaság. 164. Utószó, mottó rom. 168. Postai tevékenység az éterben. 169. Imre feje. 170. **A vízszintes 20 folytatása (a megfejtés másik fele).** 171. Tavasz eleje.

REJTVÉNY

FÜGGŐLEGES: 1. Dél-Amerikai őslakók. 2. Fegyvert használ. 3. Női név. 4. Kész helyzet. 5. Trotil rövid. 6. Oxigén vegyjele. 7. Személyes névmás, többes szám I személy. 8. Oltás. 9. Semmi és .... 10. Elővigyázatoskodik. 11. Társasági tánc. 12. Munka egynemű hangzó. 13. Járunk rajta. 14. **Réka szerepét játszotta.** 15. Emberfej. 16. Liter. 17. Ipszilon. 18. Cenk hátoldala. 19. **Államalapító Szent királyunk.** 20. **A szereplő Gizella szerepét játszotta.** 21. X...Z. 22. Tojás név. 23. **Az előadás rendezője – Zsúrielnök.** 27. A magyar ÁBÉCÉ első hangzója. 28. Energia egynemű. 30. Francia szélsőséges terrorista csoport. 32. Izomkötő szalagja. 34. Meggyőződés-kinyilatkozás. 35. Tűk rom. 36. Hím állat. 38. Kiló rövid. 39. Szorító eszköz. 40. Vonalzóféle. 44. Kas rom. 46. Halféleség-konzerv. 47/a. Merevedik-fagy. 48/a. Elég elé. 49. Megeléget. 50. Útitárs. 53. A déliek tábornoka (amerikai polgárháború) – farmermárka. 55. Vége az erdőnek. 58. Hegyes végű. 59. Csahos. 60. Resztkír. 61. Kiejtett mássalhangzók. 66. Elöl jó. 67. Mértékegység angolul. 68. Mázol. 70. Kettős magánhangzó. 72. Rémuralom. 75. Alapalap. 76. Boldizsár becézve. 79. **Asztrik atyát játszotta.** 83. Bolero vége. 87. Lesifotós-művész, híresség-hajszoló fényképész. 92. Rucafej. 93. Arc eleje. 96. Végén csokol. 99. Nyílás a falon. 100. Sütő. 101. Belga kisváros (gyilkos gáz neve). 102. Antal elől. 103. Keletlen. 106. Sívárog, vágycsik. 107. Répafej. 109.

...Martonos (vára). 110. **Vadkerti Imre alakította.** 111. Európa bajnokság rövid. 112. Középen sárga. 115. Akkumulátor rövid. 118. Ferencz Noémi. 119. Tíz fele. 120. Te nem. 122. Tapsifüles. 123. Orosz repülőgépmárka. 125. Édes ellentéte. 126. Isar vége. 127. Kinn van a pályáról angolul. 128. Alagút kezdete. 131. Máj váladéka. 132. Erika háta. 134. Képmás. 135. LÉ. 136. Római költő volt. (Torquato...). 137. Holland autók jele. 139. Eszkimó kunyhó eleje. 140. Egy olaszul. 143. Lovak angolul. 151. Ő orosz. Hn. 152. Yard eleje. 153. A mesében a három kacsza egyike. 154. Fürdőszobai kellék. 155. Fehér, tápláló ital. 157. Magyarországi könnyűzenekar. 159. Tankó Róbert. 160. Balázs Péter. 161. Suta. 162. Kisbaba beszéd. 163. Orosz folyó. 165. Rövid köszönési forma. 166. Igás állat. 167. Orvosi csont.

Megjegyzés: A hosszú és rövid magánhangzók között nem tettünk különbséget.

Készítette: Kéménés Sándor

SZÉKASZÓ

Szerkesztők:
Szabó Kázmér
Szócs László
Németh Szilveszter

A nyomdai munkálatok az Alutus Rt. nyomdában készültek